Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta
mmv@eduskunta.fi

Viite: Asiantuntijapyyntö

Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eläinten hyvinvoinnista ja siihen liittyviksi laeiksi

Maitovaltuuskunta kiittää kutsusta tulla kuultavaksi ja mahdollisuudesta lausua asiasta.

Eläinten hyvinvointilaki on suomalaisen maidontuotannon näkökulmasta yksi tärkeimmistä kansallisista säädöksistä. Kokonaisuutena hallituksen esitys on tasapainoinen. Lakiluonnokseen liittyen Maitovaltuuskunta esittää kohteliaimmin seuraavaa:

Maidontuotannon kustannukset ovat nousseet rajusti kuluneen puolen toista vuoden aikana. Valmisteilla olevalla lailla on alalle kauaskantoiset vaikutukset, minkä vuoksi on tärkeää, että tuleva eläinten hyvinvointilaki takaa työrauhan investointien toteuttamiseen. **Lain tulee edistää eläinten hyvinvointia, mutta se ei saa heikentää suomalaisen maidontuotannon kilpailukykyä kilpailijamaihin nähden. Suomessa maidontuotannon kokonaiskestävyys on korkealla tasolla, minkä vuoksi Suomessa maitoa on hyvä tuottaa kotimaan ja maailman kasvavan ruuan kysynnän tarpeisiin.** Lainsäädännön kehittäminen ja byrokratia eivät saa lisätä maidontuottajien taakkaa entuudestaan eikä ajaa kotimaista tuotantoa ahtaalle ja sen seurauksena lisätä maitotuotteiden tuontia. Maitovaltuuskunta painottaa, että sellaisten eläimistä saatavien elintarvikkeiden, tuontia, joiden tuotannossa on käytetty menetelmiä, joita emme salli omassa kansallisessa eläinten hyvinvointilaissa, ei tulisi sallia.

Toimivat ja kautta maan saatavilla olevat tuotantoeläimille suunnatut eläinlääkäripalvelut ovat korvaamaton osa maidontuottajan keinovalikoimaa huolehdittaessa eläintensä terveydestä ja hyvinvoinnista ja tuotantoa kehitettäessä. **Asiantuntevat eläinlääkäripalvelut ovat olennainen osa vastuullista suomalaista maidontuotantoa. Maitovaltuuskunta painottaa eläinlääkäripalveluiden saatavuuden turvaamista, ml. kiireellinen eläinlääkäriapu kaikkina vuorokaudenaikoina sekä tuotantoeläinten terveydenhuolto, kaikkialla Suomessa kohtuullisin kustannuksin.**

<u>Pykälä kohtaiset kommentit</u>

1 luku Yleiset säännökset

5§ Määritelmät, kohta 12) pysyvä pitopaikka
Maitovaltuuskunta näkee hyvänä, että lain tasolla on määritelty pysyvä pitopaikka, sillä se helpottaa valvontaa ja vähentää tulkinnanvaraa.

3 luku Eläinten kohtelu

15 § Eläimille tehtävät toimenpiteet ja 16§ Toimenpiteiden tekijä ja kivunlievityksen käyttö
Maitovaltuuskunta pitää hyvänä, että sääntelyä kehitetään niin, että kivuliaiden toimenpiteiden, kuten nupoutuksen, yhteydessä edellytettäisiin kivunlievityksen käyttämistä.

4 luku Eläinten hoito

20§ Hoidon yleiset vaatimukset
Hoidon yleisien vaatimusten valvonta on haastavaa ja eikä pykälä liiemmin rajaa tulkinnanvaraisuutta. Suuria eroja tulkinnoissa on ollut etenkin eläinten likaisuuden osalta. **Maitovaltuuskunta esittää yhteistä lautakuntaa, jossa linjattaisiin yhteisistä tulkinnoista silloin, kun niillä on yleistä merkitystä**. Tulkinnan hakeminen valituksen jälkeen hallinto-oikeuden kautta on aivan liian kankea ja raskas malli.

21§ Ruokinta ja juotto
Maitovaltuuskunta pitää hyvänä, että pykälän perusteluissa, **vasikoiden iglukasvatus on huomioitu**. Iglukasvatus tulee huomioida myös myöhemmin lajikohtaisessa asetuksessa.

121§ Naudan pitopaikkaa koskevat poikkeus- ja siirtymäsäännökset
Toiminnassa olevien parsinavetoiden käyttöä ei kiellettäisi, vaan niitä voitaisiin hyödyntää maidontuotantoa varten pidettävien lehmien ja hiehojen pidossa käyttöikänsä loppuun saakka. Maitovaltuuskunta katsoo tämän olevan johdonmukaista alan kehityksen näkökulmasta. Uudet navetat ovat jo jonkin aikaa olleet pihattonavetoita. **On tärkeää, että parsinavetoiden peruskorjausmahdollisuus kuitenkin säilyy, jotta eläinten hyvinvointia lisääviä korjauksia, kuten parsimattojen asennuksia, voidaan toteuttaa.**

Maitovaltuuskunta pitää johdonmukaisena tulevan kehityksen kannalta sitä, että parressa pidettävien lypsylehmien ja hiehojen jaloitteluvaatimusta laajennetaan 60 vuorokaudesta 90 vuorokauteen. 60 vuorokauden jaloitteluvaatimus touko-syyskuun aikana, laidunkaudella, on toimiva. **Maitovaltuuskunta pyytää huomioimaan, että jäljelle jääville 30 vuorokaudelle toteutusaikaa tulisi olla yksi kalenterivuosi.** Aikaa ei tulisi rajata loka-huhtikuun väliseksi ajaksi, sillä olosuhteet ulkoilun järjestämiseen tilatasolla vaihtelevat. Yhden kalenterivuoden mittainen toteuttamisaika mahdollistaisi sen, että eläinten ulkoilu voidaan toteuttaa tilatason olosuhteet huomioiden mahdollisimman turvallisesti ja eläinten hyvinvointia edistäen. Märkä kevät tai syksy tuovat usein haasteita eläinten jaloitteluun maan vettyessä mutavelliksi. Toinen vaaran paikka on liukkaat kelit, jolloin jaloittelua on syytä välttää. Mikäli tilalla jaloittelutarhaa ei jo ennestään ole, nyt vallitsevassa kustannuskriisissä jaloittelutarhaan investoiminen olisi täysin kohtuuton vaatimus.

9 luku Eläinten lopetus

65 § Eläinten teurastus
Maitovaltuuskunta pitää tärkeänä vaatimusta teurastettavan eläimen tainnuttamisesta aina ennen verenlaskua.

11 luku Valvonta

82 § Asiantuntijan ja avustajan käyttäminen
Maitovaltuuskunta katsoo, että myös eläimen omistajalla tulisi olla oikeus avustajan käyttöön valvontatilanteen haastavuudesta johtuen ja myös oikeusturvan takaamiseksi. Maitovaltuuskunta ehdottaa, että lakiin kirjattaisiin myös eläimen omistajalle oikeus avustajan käyttöön valvontatilanteessa. Vaikka avustajan käyttö on käytännössä ollut hallintomenettelyn puitteissa nytkin mahdollista, olisi tämän mahdollisuuden korostaminen eläinten hyvinvointilaissa kohtuullista omistajan oikeusturvan ja oikeuksien osalta. Valvontatilanteessa eläimen omistaja ei ole välttämättä lainkaan tietoinen prosessin etenemisestä. Myös valvonnan

kannalta olisi hyvä, että paikalle voitaisiin tarvittaessa kohtuullisessa ajassa kutsua omistajalle avustaja, joka voisi toimia tarvittaessa todistajana.

12 luku Hallinnolliset pakkotoimet

92–104 § Hallinnolliset pakkokeinot ja seuraamukset
Maitovaltuuskunta esittää, että kotieläintilan jatkomahdollisuuksiin voitaisiin kiinnittää huomiota kiiretoimenpiteisiin ryhdyttäessä. Mikäli todettaisiin, että tuotannon jatkomahdollisuuksia ei ole, laadittaisiin suunnitelma hallitusta kotieläintuotannon alasajosta. Hallittu tuotannon alasajo voisi sopia inhimillisiin kriisitilanteisiin ratkaisukeinoksi.

98§ Eläimen myyminen, muu luovuttaminen ja lopettaminen
Eläimen lopettaminen on peruuttamatonta ja Maitovaltuuskunta katsoo, että hallinnollisena pakkokeinona sen tulisi olla paremmin perusteltu ja sen käyttö selkeämmin rajattu.

28.11.2022

Maitovaltuuskunnan puolesta,

Marjukka Mattio
Maitoasiamies